

Formy vlády v štáte

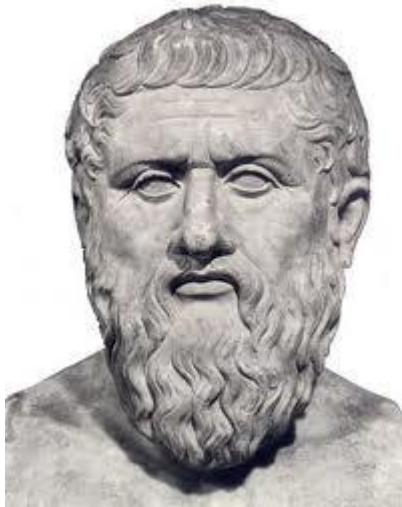
Zopakujme si

Štát

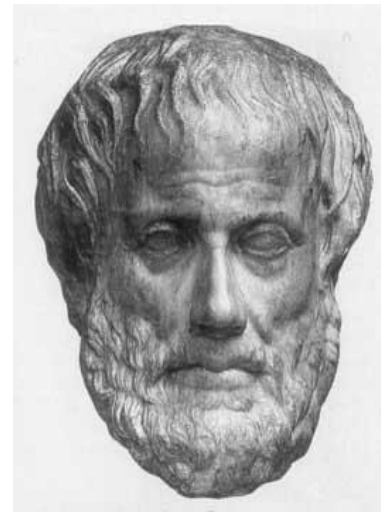
- je usporiadanie ľudskej spoločnosti politické i vojenské
- má ohraničené územie
- obyvateľstvo
- riadiace orgány (štátna moc)
- štátne symboly
- štátnu suverenitu

- Starovekí grécki filozofi – sa zamýšľali nad ideálnou formou vlády

- Boli to najmä:

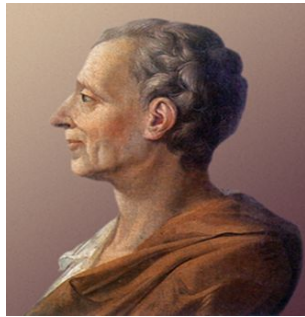
Platón

Aristoteles

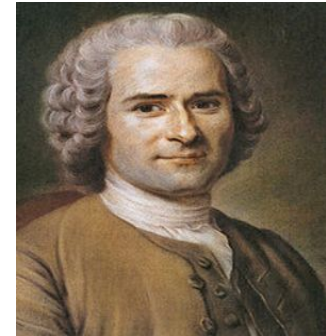
- 17. a 18. storočie

- filozofi tohto obdobia si kládli podobné otázky ako starovekí grécki filozofi

Charles de Montesquieu

Jean-Jacques
Rousseau

Tvrdili, že štát vznikol na základe spoločenskej zmluvy občanov (**slobodných ľudí**) s vládou. Právo vládnuť je teda odvodené od nich, od **občanov**.

- V súčasnosti existujú tieto formy vlády (podľa toho, kto stojí na čele štátu):

a) monarchia

b) republika

c) diktatúra

Monarchia

- Je taká forma vlády, keď na čele štátu je panovník – **monarcha** (kráľ, cisár, sultán, knieža, cár ....)
- Má udelené výsady a **moc získava** väčšinou **dedične** a **doživotne**.

monarchia

Existujú v Európe nejaké monarchie?

- Na čele krajiny stojí **panovník** □

TYPY MONARCHIE

...

absolutistická

Vládnem sám

konštitučná

Vládnem s parlamentom

dualistická

stavovská

**Panovník sa na trón dostáva dedične,
len výnimočne je volený**

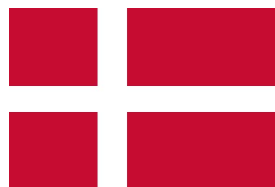
Európske monarchie

Andorra

Belgicko

Dánsko

Lichtenštajnsk

Luxembursko

Monako

Nórsko

Španielsk

Švédsk

o

Holandsko

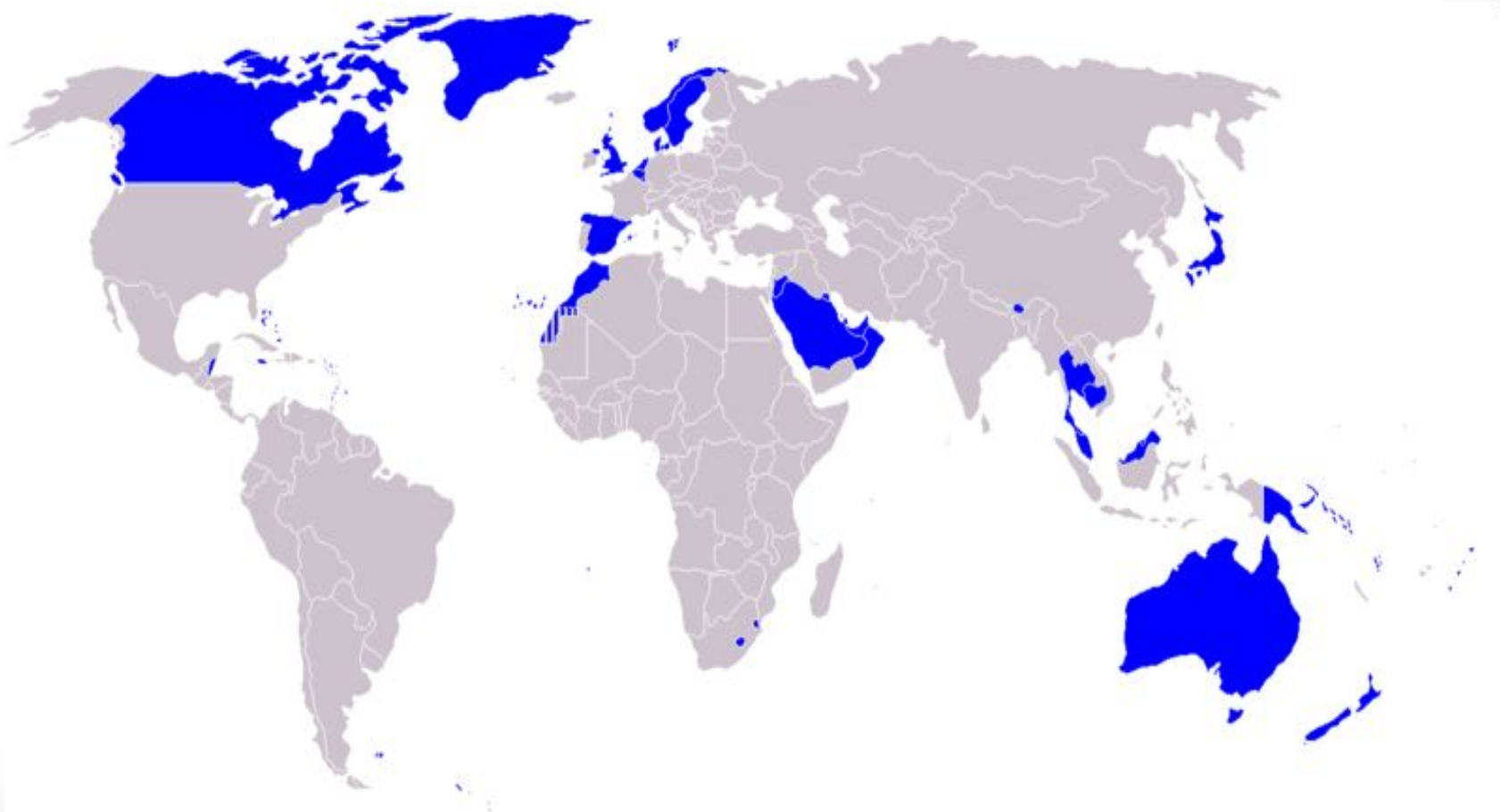
Veľká Británia

Vatikán

Monarchie vo svete

Republika

- Je formou vlády, keď na čele štátu je osoba zvolená **občanmi** – **prezident**

(priamo alebo parlamentom) na **isté** časové **obdobie**.

- prezidentská
- parlamentná

republika

Čo znamená slovo **republika** (res publica)?

- Na čele štátu je **PREZIDENT**, ktorý má svoje právomoci vymedzené v základom zákone štátu v ústave...
- Typy republiky:

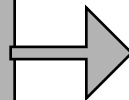

prezidentská

parlamentná

K moci sa dostáva zvyčajne **voľbami**, iba mimoriadne ho volí **parlament**

volený na určitý čas

Republika

- Prvé republiky vznikli v antickom Grécku a Ríme. Ich forma bola obmedzená volebným právom, ktoré sa vzťahovalo na šľachtu (aristokratická republika). Antické republiky spolu s demokratickou formou štátneho zriadenia zaznamenali najväčší rozvoj v najvýznamnejších gréckych mestských štátoch (Atény).
- Od 19. storočia došlo postupne k vytvoreniu republík vo väčšine štátov v Európe a Amerike.

Republiky v súčasnosti (európske) :

Slovenská republika, Česká republika, Maďarská republika,
Poľská republika, Rakúska republika, Slovinská republika,
Litovská republika, Lotyšská republika, Estónska republika,
Fínska republika, Bulharská republika, Francúzska republika,
Portugalská republika, Talianska republika,
Nemecká spolková republika, Maltská republika, Cyperská
republika, atď.

Diktatúra

- je vláda jednotlivca, skupiny, politickej strany
- v krajine je bezprávie, porušujú sa zákony a nedodržiavajú sa ľudské a občianske práva = **totalita**.
- k moci sa dostáva štátnym prevratom(výnimočne voľbami), trvá dočasne

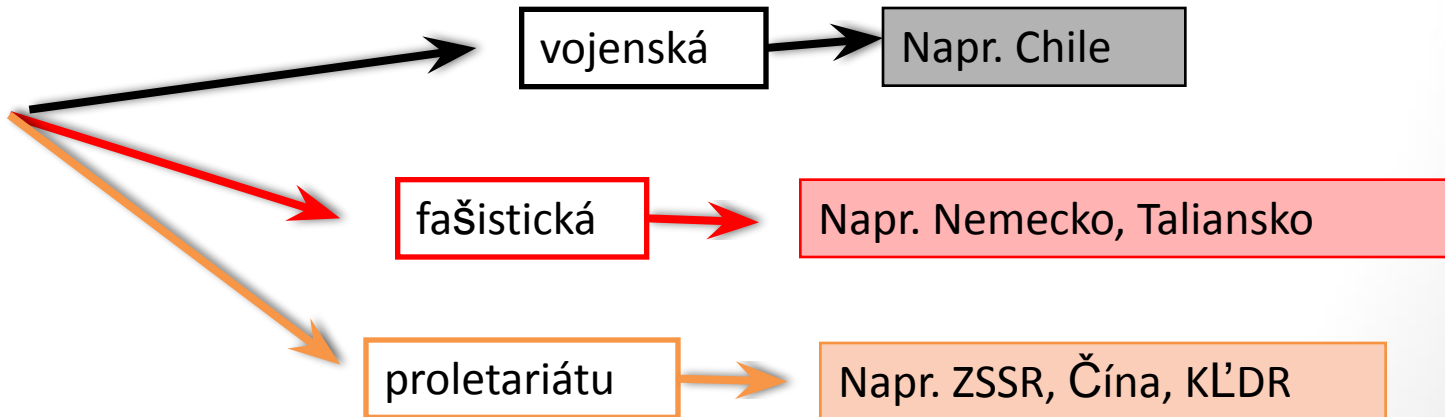
-
- a/ diktatúra jednotlivca (vodcu)
  - b/ diktatúra menšiny (vojenská, finančníkov, strany)
  - c/ diktatúra väčšiny (diktatúra proletariátu)
  - 10 najhorších diktátorov sveta - [click](#)

diktatúra

Vieš vysvetliť pojem **totalitný režim**?

Je to **totalitný režim**, kde sú **PORUŠOVANÉ** základné ľudské, občianske a politické práva...

- Na čele štátu stojí buď **vodca, skupina** alebo **politická strana**
- ...na čelo štátu sa dostane zvyčajne **nelegitímne**
=> **občianska vojna, štátny prevrat**, atď
- **TYPY DIKTATÚR:**

Diktatúra

Diktatúra v minulosti:

K najznámejším diktatúram patrili:

bolševizmus v Rusku - vodcom bol Vladimír Il'jič Lenin, jeho pokračovateľom bol Josif Vissarionovič Stalin,

nacionalizmus, fašizmus v Taliansku
- Benito Mussolini,

nacizmus v Nemecku
- Adolf Hitler

Diktatúra v súčasnosti:

V súčasnosti je diktatúra v krajinách Latinskej Ameriky a to v: Argentíne, Čile, Venezuele, Kolumbii, Peru, Bolívií i v mnohých ďalších rozvojových krajinách. Štáty sa musia snažiť, aby sa jednotlivec nedostal k moci natoľko, aby ovládol svojou teóriou celý svet.

Vyplňte tabuľku podľa učebnice str. 11

	monarchia	republika	diktatúra
Na čele stojí			
Typy			
Cesta k moci			

Zhrnutie

Charakterizuj republiku.

Aké spoločné znaky majú monarchia a republika?

Vlastnými slovami vysvetli znaky diktatúry.